

Enligt sändlista

**BESLUT OM UTVIDGNING, ÄNDRING AV FÖRESKRIFTER,
NAMN SAMT FASTSTÄLLELSE AV SKÖTSELPLAN AVSEENDE
SKABBÖ NATURRESERVAT, NORRTÄLJE KOMMUN
(3 bilagor)**

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) beslutar Länsstyrelsen att utvidga Skabbö naturreservat genom att förklara det område som angivits på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Med stöd av 7 kap 5, 6, och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd m.m. beslutar Länsstyrelsen att nya föreskrifter och syfte för reservatet skall ersätta tidigare föreskrifter och syfte och gälla för hela naturreservatet. Naturreservatets namn skall vara *Lidö naturreservat*.

Vidare beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 § förordningen (1998:904) om täkter och anmälan för samråd att upphäva Länsstyrelsens beslut från 1 januari 1989 om förordnande om samrådsområde enligt 20 § naturvårdslagen. De åtgärder som alltid skulle ha medfört obligatoriskt samråd med Länsstyrelsen omfattas av föreskrifter i föreliggande beslut.

Administrativa uppgifter

Namn	Lidö naturreservat
Objektnummer	
Kommun	Norrtälje
Socken	Vätö
Fastighet	Lidö 1:2
Lägesbeskrivning	ekonomiska kartan: 119 66, 119 67, 119 76 topografiska kartan: 11 J NO
Area	1 240 hektar
Därav landarea	318 hektar
Markägare	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Naturvårdsförvaltare	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län

Syfte med reservatet

Syftet med reservatet skall vara att bevara och utveckla den biologiska mångfalden i området. Områdets stora betydelse för friluftslivet skall tillvaratas, dock på ett sådant sätt att friluftslivet inte påverkar områdets naturvärden i negativ bemärkelse.

Herrgårdsmiljön har ett kulturhistoriskt värde och bebyggelsemiljön skall i allt väsentligt bevaras.

Syftet uppnås genom att:

- de delar i området som består av orörda och variationsrika skogsområden med dess skyddsvärda växt- och djurliv bevaras genom att inga skogliga åtgärder utförs
- områdets lundmiljöer bevaras från igenväxning genom att lundarna röjs och hävdas
- herrgårdsmiljön med de äldre byggnaderna och de hamlade träden bevaras
- betes- och åkermarken restaureras och hävdas genom bete och slåtter eller åkerbruk
- de naturgivna förutsättningarna för friluftslivet tillvaratas.

Reservatsföreskrifter

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken och 22 § i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter skall gälla i reservatet.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap.5 § om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområde

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att

1. avverka eller skada träd och buskar eller utföra annan skoglig åtgärd inom zon C, skötselområde 12, utöver de åtgärder som anges i fastställd skötselplan,

2. bedriva täkt eller annan verksamhet som kan väsentligen förändra områdets hydrologi och topografi på land och i vatten som att gräva, spränga, schakta, utfylla, dika, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning,
3. uppföra telemast eller vindkraftverk
4. kalka, använda kemiska bekämpningsmedel eller gödselmedel inom skogsmarken,
5. införa för området främmande växt- eller djurart,
6. anlägga golfbana eller energiskog.

I zon A är det förbjudet att

7. jaga under perioden 15/2 – 31/8.

Utöver vad som angivits ovan är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

8. dra fram mark-, vatten eller luftledning,
9. anlägga väg, stig eller rastplats,
10. uppföra helt ny byggnad eller anläggning utanför zon B,
11. anordna upplag annat än vad som behövs för reservatets skötsel,
12. anlägga tält- eller lägerplats,
13. väsentligen ändra herrgårdsbyggnadernas karaktär,
14. muddra,
15. anordna fiskodling.

Föreskrifterna skall inte utgöra hinder mot åtgärder som är nödvändiga i samband med områdets skötsel och som anges i fastställd skötselplan. Föreskrifterna skall heller inte utgöra hinder mot skötsel av befintliga ledningsgator samt vid normal skötsel av tomt- och gårdsplats.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare, arrendator och annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet

1. utmärkning av reservatets gränser samt uppsättning av reservatsskyltar, vägvisare och övriga upplysningsskyltar,
2. åtgärder som hävd av odlingsmark, röjning eller gallring eller andra åtgärder som framgår av fastställd skötselplan,
3. undersökningar av växt- och djurlivet i reservatet enligt vad som anges i bifogad skötselplan.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är förbjudet att

1. förstöra eller skada berg, jord eller sten genom att borra, hacka, spränga, rista, gräva, måla eller liknande,
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller att skada vegetationen i övrigt genom att gräva upp växter såsom ris, örter, mossor eller lavar eller ta bort vedlevande svampar,
3. störa djurlivet (t.ex. genom att klättra i boträd, fånga eller döda däggdjur, fåglar, kräddjur eller groddjur),
4. medföra okopplad hund,
5. elda annat än på anvisad plats,
6. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
7. tälta mer än två dygn på samma plats,
8. för längre tid än två dygn i följd förankra båt vid samma strand,
9. landa med luftfarkost på annat än anvisad plats,

Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen utkom från trycket i länets författningssamling. Länsstyrelsens beslut ersätter de föreskrifter som meddelats 1988. Föreskrifterna i Stockholms läns författningssamling, länskungörelserna, 01FS 1988:92 rörande Skabbö naturreservat upphör därmed att gälla.

Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 21 § i samma förordning som ovan att förordna att Skärgårdstiftelsen i Stockholms län skall vara förvaltare i naturvårdshänseende för naturreservatet.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Allmän beskrivning

Lidö ligger i inloppet till Norrtäljeviken och utgör tillsammans med öarna Skabbö, Gyltan, Mellanholmen, Västerholmen, Småholmarna, Alören, Jutungen, Örskär, Örskärskobbar, Ålänningsgrynnorna, Käringen och Jungfrundet m.fl. en representativ del av mellanskärgården.

Lidö är uppdelad i tre delar, Söderkalven, Lidön och Norrkalven. Reservatet omfattar även Skabbö m.fl. mindre öar och samtligt till fastigheten hörande vattenområde. Öarna har en mestadels flack topografi med höjdskillnader under 20 meter. Den flacka topografin gör att de inre delarna av Lidö präglas av friska till sankta markförhållanden. Lidöns norra delar, Söderkalven och Norrkalven är något mer kuperade och de strandnära områdena karaktäriseras av barrskogsklädda hållmarker med sänkor emellan. I låglänt terräng finns näringsrika jordar som tidigare nyttjats i jordbruket antingen som äng eller åker.

Lidö med omgivande öar är huvudsakligen skogbeväxta och skogsmark täcker cirka 90 % av ytan. Skogarna utgörs av lundmiljöer, sumpskogar, hållmarksbarrskogar och blandlövskogar med naturskogsvärden där andelen död ved på sina håll är förhållandevis stor. Skogarna är till stor del opåverkade av ingrepp från skogsbruk. En mindre del av skogsytona är

påverkade av skogsbruk och saknar idag naturvårdsvärden och en del av den gamla odlingsmarken har planterats med gran för flera decennier sedan.

Skogarna har mest även långt in på 1900-talet brukats genom plockhuggning för att få ved till brännved, kolning och virke till husbehov.

Lidö har använts för militärt ändamål vilket man kan se spår av på Norrkalven. Mellan 1920 – 1945 hade Lidö Sveriges största minkfarm.

På sydvästra delen av Lidön finns Lidö herrgård med anor från 1600-talet. "Resare-Bengt" Oxenstierna övertog ön från Penningby i början av 1630-talet och byggde ett stenhus till bostad. På slutet av 1600-talet fanns många bofasta på ön och mark som var lämplig för åker- och ängsbruk användes i stor utsträckning. Resten av Lidö nyttjades också för lövtäkt på ängsmark och som betesmark. Skogen skattades på brännved och betades. 1719 härjade ryssarna på ön. Bebyggelsen brändes och raserades. År 1769 började man bygga den nuvarande herrgården på grunden av det gamla stenhuset. Öarna norr om Lidö (Skabbö m fl. användes ända in på början av 1900-talet som ängsmark. Större delen av Lidös gamla ängar och åkrar har plöjts upp och använts som åker. Idag är marken i anslutning till herrgårdsmiljön fortfarande hävdad genom bete. Kring själva herrgårdsbyggnaderna finns flera hamlade träd och i övergångszonen mellan den öppna marken och skogen finns kulturpräglade och lundartade miljöer med rikligt med hassel. Strax norr om herrgårdsbyggnaden finns spår av en s.k. engelsk park som idag är starkt igenvuxen.

Jordbruket har bedrivits kontinuerligt men i minskande omfattning under senare hälften av 1900-talet. De senaste åren har dock antalet betesdjur ökat och de gamla igenväxande betesmarker har åter börjat hävdas.

Herrgårdsmiljön har sedan 1945 nyttjats av Stockholms stad för en rad olika verksamheter som t.ex. semesterhem, behandlingshem och barnkoloni. På senare år bedrivs konferens- och turistverksamhet med stuguthyrning, vandrarhem och matservering i byggnaderna. En ny ladugård uppförs där den övergivna minkfarmen ligger.

Naturreseptet är mycket attraktivt för dagsutflykter och ger rika möjligheter till friluftsliv. Österhamn är en välkänd naturhamn. Lidö med omgivande öar ligger inom område av riksintresse för det rörliga friluftslivet.

Naturreseptet har tack vare den i stora delar variationsrika och förhållandevis orörda skogen höga såväl botaniska som zoologiska värden, främst ur ornitologisk synvinkel. De hamlade träden i herrgårdsmiljön har

också höga botaniska värden med flera rödlistade lavarter och spår från tidigare lövtäktsföretag.

Områdets höga värden för främst naturvärden men även för friluftslivet riskerar att gå förlorade om skogbruk bedrivs inom de värdefulla och mer orörda naturskogsområdena samt om hävden upphör inom de öppna markerna.

Länsstyrelsens bedömning

Lidö naturreservat ligger inom det geografiskt avgränsade kust- och skärgårdsområdet som med hänsyn till natur- och kulturvärdena i sin helhet är av riksintresse enligt 4 kap 1 och 2 §§ miljöbalken.

I kommunens översiktsplan antagen den 24 september 1990 anges att området har såväl regionala som lokala värden. Vidare anges att landskapsbilden, naturvärden, kulturmiljön och allemansrätt särskilt skall skyddas inom kommunens kust- och skärgårdsområde.

I Länsstyrelsens Naturvårdsprogram har området bedömts ha höga och mycket höga naturvärden.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan och med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Länsstyrelsen finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det för att skydda och bevara ovanstående naturvärden finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, förordna om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan. För att uppnå det skydd som behövs för områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat reglera såväl exploateringsföretag som åtgärder inom skogsmarken.

ÄRENDETS BEREDNING

Fastigheten ägdes fram till och med 1997 av Stockholms stad. De marker som staden ägde i skärgården överlätts 1998 till Skärgårdsstiftelsen efter förslag från Landstinget och Stockholms stad. I samband med överlåtelsen ombildades Stiftelsen Stockholms Skärgård till Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län. Lidö med omgivande vattenområde tillhör ett av de områden som ingick i överlåtelsen.

Länsstyrelsen beslut den 4 november 1988 om bildande av Skabbö naturreservat kompletteras i och med föreliggande beslut. Länsstyrelsen finner det lämpligt utvidga Skabbö naturreservat med ytterligare ett område som tillsammans med det gamla reservatet skall utgöra Lidö naturreservat. Samtidigt upphävs Länsstyrelsens förordnande den 25 januari 1989 om särskild samrådspplikt enligt 20 § naturvårdslagen (1964:822) då de arbetsföretag som omfattas av särskild samrådspplikt regleras med föreskrifter för Lidö naturreservat.

Förslaget har sänts för yttrande till Naturvårdsverket, Skärgårdsstiftelsen, Skogsvårdsstyrelsen, Norrtälje kommun och övriga sakägare.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 3.

Beslut i detta ärende har fattats av länsöverdirektör Bo Hansson, beslutande, miljö- och planeringsdirektör Lars Nyberg, länsantikvarie Ann-Charlotte Backlund, lantbruksdirektör Jan Emmervall, länsarkitekt Carl-Gustaf Hagander, länsassessor Björn Lundin samt miljöhandläggare Ruona Burman, föredragande.

Bo Hansson

Ruona Burman

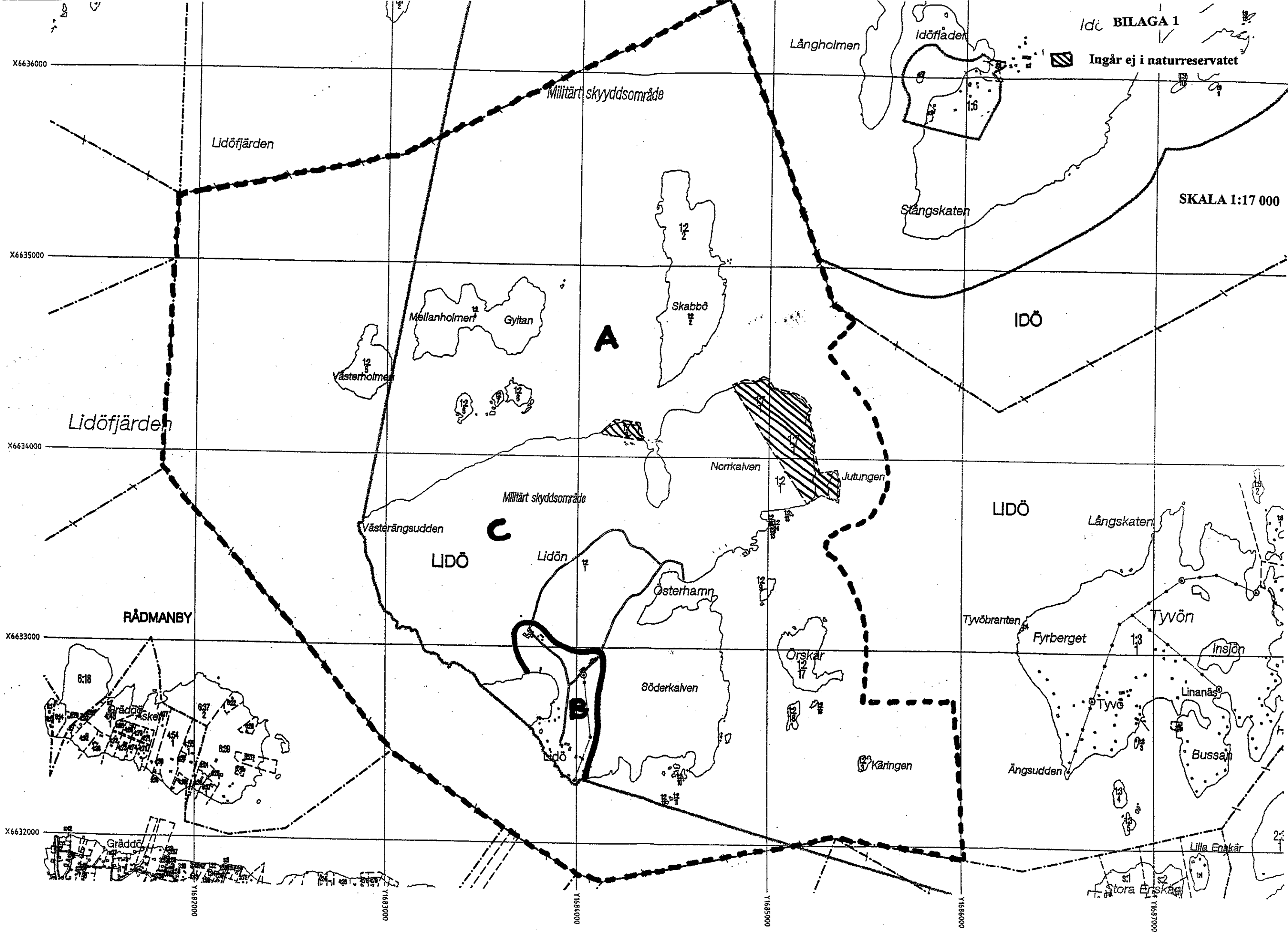
Bilagor

1. Reservatskarta
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar

Sändlista

Ingår ej i naturreservatet

SKALA 1:17 000

Militärt skyddsområde

Lidöfjärden

Långholmen

Idöflåden

Stångskaten

SKALA 1:17 000

X6636000

X6635000

X6634000

X6633000

X6632000

Y1682000

Y1683000

Y1684000

Y1685000

Y1686000

Y1687000

A

C

B

IDÖ

LIDÖ

LIDÖ

RÅDMANBY

Militärt skyddsområde

Militärt skyddsområde

Lidöfjärden

Norrkaiven

Jutungen

Västerängsudden

Lidön

Österhamn

Söderkaiven

Långskaten

Tyvöbranten

Fyrberget

Tyvön

Insjön

Linanäs

Bussaj

Ängsudden

Kärigen

Lilla Enskär

Stora Enskär

6:18

Gräddö

Aske

Gräddö

Lilla Enskär

Stora Enskär

Skötselplan för Lidö naturreservat, Norrtälje kommun

Föreliggande skötselplan har utarbetats av Länsstyrelsen i Stockholms län. Planen bygger huvudsakligen på publikationen "Lidö. Naturinventering med förslag till skydds- och skötselåtgärder", Norrtälje kommun, 1997, Länsstyrelsens beslut den 4 november 1988 om bildande av naturreservatet Skabbö samt på iakttagelser som gjorts under fältbesök området. Skötselplanen är fastställd genom Länsstyrelsens beslut den 29 november 2000.

SYFTE MED RESERVATET

Skäl för beslutet samt föreskrifter återfinns i Länsstyrelsens beslut den 29 november 2000, dnr 18513-1999-58719.

Syftet med reservatet skall vara att bevara och utveckla den biologiska mångfalden i området. Områdets stora betydelse för friluftslivet skall tillvaratas, dock på ett sådant sätt att friluftslivet inte påverkar områdets naturvärden i negativ bemärkelse.

Herrgårdsmiljön har ett kulturhistoriskt värde och bebyggelsemiljön skall i allt väsentligt bevaras.

Syftet uppnås genom att:

- de delar i området som består av orörda och variationsrika skogsområden med dess skyddsvärda växt- och djurliv bevaras genom att inga skogliga åtgärder utförs
- områdets lundmiljöer bevaras från igenväxning genom att lundarna röjs och hävdas
- herrgårdsmiljön med de äldre byggnaderna och de hamlade träden bevaras
- betes- och åkermarken restaureras och hävdas genom bete och slåtter eller åkerbruk
- de naturgivna förutsättningarna för friluftslivet tillvaratas.

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Naturtyper

Barrskog	107,3
Blandskog	56,7
Lövskog	69,1
Substratdominerad mark	8
Åkermark	16,3

Betesmark	15,1
Övrig mark	45,1
Vatten	922
Totalt	1 240(varav land 318 ha)

Naturförhållanden

Lidö ligger i inloppet till Norrtäljeviken och utgör tillsammans med öarna Skabbö, Gyltan, Mellanholmen, Västerholmen, Småholmarna, Alören, Jutungen, Örskär, Örskärskobbar, Ålänningsgrynnorna, Käringen och Jungfrgrundet m.fl. en representativ del av mellanskärgården. Reservatet samtligt till fastigheten hörande vattenområde.

Berggrunden utgörs av gnejs och topografin är mestadels flack med höjdskillnader under 20 meter inom reservatet. Lidö är uppdelad i tre delar, Söderkalven, Lidön och Norrkalven. Den flacka topografin gör att de inre delarna av Lidö präglas friska till sank markförhållanden. Lidöns norra delar, Söderkalven och Norrkalven är något mer kuperade och de strandnära områdena karaktäriseras av barrskogsklädda hållmarker med sänkor emellan. I låglänt terräng finns näringsrika jordar som tidigare nyttjats i jordbruket antingen som äng eller åker.

Lidö med omgivande öar är huvudsakligen skogbeväxta och skogsmark täcker cirka 90 % av ytan. Skogarna utgörs av lundmiljöer, sumpskogar, hållmarksbarrskogar och blandlövskogar med naturskogsvärden där andelen död ved på sina håll är förhållandevis stor. Skogarna är till stor del opåverkade av ingrepp från skogsbruk. En mindre del av skogsytorna är påverkade av skogsbruk och saknar idag naturvårdsvärden och en del av den gamla odlingsmarken har planterats med gran för flera decennier sedan.

Öarna norr om Lidö (Skabbö, Gyltan, Mellanholmen m.fl.) har relativt tät blandskog och ädellövskog med öppnare partier med klippållarna. På Skabbö finns rikligt med ramslök och skogsbingel. Här förekommer också den sällsynta lilla liksvampen som är en indikator på gammal lövskog.

Skogarna har mest även långt in på 1900-talet brukats genom plockhuggning för att få ved till brännved, kolning och virke till husbehov.

Historisk markanvändning

På sydvästra delen av Lidön finns Lidö herrgård med anor från 1600-talet. "Resare-Bengt" Oxenstierna övertog ön från Penningby i början av 1630-talet och byggde ett stenhus till bostad. På slutet av 1600-talet fanns många bofasta på ön och mark som var lämplig för åker- och ängsbruk användes i stor utsträckning. Resten av Lidö nyttjades också för lövtäkt på ängsmark och som betesmark. Skogen skattades på brännved och betades. 1719 härjade ryssarna på ön. Bebyggelsen brändes och raserades. År 1769 började man bygga den nuvarande herrgården på grunden av det gamla stenhuset. Öarna norr om Lidö (Skabbö m fl. användes ända in på början av 1900-talet som ängsmark. Större delen av Lidös tidigare ängar har plöjts upp och använts som åker. Idag är marken i anslutning till herrgårdsmiljön fortfarande hävdad genom bete. Kring själva herrgårdsbyggnaderna finns flera hamlade träd och i övergångszonen mellan den öppna marken och skogen finns kulturpräglade och

lundartade miljöer med rikligt med hassel. Strax norr om herrgårdsbyggnaden finns spår av en s.k. engelsk park som idag är starkt igenvuxen.

Jordbruket har bedrivits kontinuerligt men i minskande omfattning under senare hälften av 1900-talet. De senaste åren har dock antalet betesdjur ökat och gamla igenväxande betesmarker har åter börjat hävdas.

Herrgårdsmiljön har sedan 1945 nyttjats av Stockholms stad för en rad olika verksamheter som t.ex. semesterhem, behandlingshem och barnkoloni. På senare år bedrivs konferens- och turistverksamhet med stuguthyrning, vandrarhem och matservering i byggnaderna. En ny ladugård uppförs där den övergivna minkfarmen ligger.

Lidö har använts för militärt ändamål vilket man kan se spår av på Norrkalven. Mellan 1920 – 1945 hade Lidö Sveriges största minkfarm.

Bevarandevärden

Naturreservatet är mycket attraktivt för dagsutflykter och ger rika möjligheter friluftsliv. Österhamn är en välkänd naturhamn. Lidö med omgivande öar ligger inom område som i sin helhet är riksintresse med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns inom området.

Naturreservatet har tack vare den variationsrika och förhållandevis orörda skogen höga såväl botaniska som zoologiska värden. Främst ur ornitologisk synvinkel. De hamlade träden i herrgårdsmiljön har också höga botaniska värden med flera rödlistade lavararter.

INDELNING I SKÖTSELOMRÅDEN

Övergripande mål för skötseln

Områdets karaktär beror till stor del på den tidigare markanvändningen och de olika successionsstadier som inträffat sedan hävden upphörde. Inom delar av skogsområdena har inga skogliga åtgärder utförts under lång tid. Inom andra delar har igenväxningen gått så långt att dessa delar idag utgör värdefulla lövskogsmiljöer. Inom andra områden som nu utvecklats till lundmiljöer, finns fortfarande tydliga spår av ängsbruket. Ändamålet för skötseln skall vara att bevara en skärgårdsmiljö med höga natur- och kulturmiljövärden genom att:

- de skogar med höga naturskogskvaliteter bevaras för fri utveckling
- lundmiljöerna bevaras genom röjning och hävd
- de öppna markerna odlas eller betas årligen och uppslag av sly och unga granar röjs vid behov
- bebyggelsemiljöerna vårdas och bevaras
- stigar och vandringsleder hålls i stånd.

Skötselområde 1

Öppen mark. Marken har använts som åker. Delar av området hävdas genom bete.

Mål

Marken hålls öppen och brukas genom i första hand åkerbruk. Om detta inte är möjligt hävdas marken genom slåtter eller bete.

Skötselåtgärder

Området betas, odlas eller slås årligen.

Skötselområde 2

Lund. Trädskiktet består av ädellöv, främst ask men även ek, lönn, björk, rönn, asp, sälg, al och hägg förekommer. Hasselbuketter finns. Bland kärlväxter förekommer bl.a. hässleklocka, ormbär, stinksyska och körvel. Delar av området är mera öppet med en tät grässvål. Rosbuskar har etablerat sig. Granar och lövsly växer upp.

Mål

Örtrika lövlundar där förutsättningar för ädellövträd och de lundartade växterna bevaras. Inga nya granar och större uppslag av sly får förekomma.

Skötselåtgärder

Lövsly och granar röjs. Områden betas årligen.

Skötselområde 3

Herrgårdsmiljö. Miljön är kulturpräglad. Området är halvöppet till öppet och ges karaktär av stora askar på gamla lövängar. Området utgörs av herrgårdsbyggnaden med flyglar, en gammal kvarn och ett antal nyare byggnader. Gräsytor klipps eller betas. Intill herrgården står ett antal hamlade träd.

Mål

Välskött herrgårdsmiljö. Arter som är beroende av ljusförutsättningar i hamlade träd bevaras.

Skötselåtgärder

Gräsytor slås regelbundet. Delar av området betas. Hamling av träden genomförs med regelbundna intervall. Røjning av sly, rosbuskar och granar sker vid behov.

Skötselområde 4

Område med nyare bebyggelse, samt ekonomibygnader.

Mål

Pågående markanvändning.

Skötselåtgärder

Gräsytor slås eller betas. Sly och busk uppslag hålls undan. Området städas fritt från skrot och diverse skräp från tidigare användning av byggnaderna.

Skötselområde 5 (A, B och C)

Området utgörs av gammal hagmark och igenvuxen eller igenväxande åkermark som övergått till friskängar-fuktängar. Delar av område 5A norr om Österhamn är planterat. I väster intill område 5C finns en del äldre granar. Buskskiktet domineras av hassel. Område 5C utgörs av gammal hagmark som planterats med gran. Områdena bör betas.

Mål

Skötselområdet skall utgöras av öppen och välhävdat mark.

Skötselåtgärder

Lövsly, yngre lövträd och granar röjs. I område 5 A (norr om vägen mot Österhamn och i anslutning till område 5C) finns även en del äldre granar som avverkas. I område 5 C finns även där äldre granar som avverkas. Områdena betas årligen. Inga nya granar och större uppslag av sly får etableras. Stängslet bör dras om så att även den nordöstra delen av område 5 A ingår i betesmarken. Område 5B stängslas och bete återinförs.

Skötselområde 6

Bergbundet halvöppet område med blandat trädskikt bestående av gran, ask, oxel och klibbal. Buskar som måbär, ros och olvon finns också inom området. En del äldre ekar förekommer och en riktigt stor ek står ute på udden. Eken har nyligen röjts fram för att gynna akut hotade och sällsynta lavararter som finns på eken. Området bör betas.

Mål

Halvöppen välhävdat lövhagmark .

Skötselåtgärder

Området betas årligen. Röjning av buskar och slyuppslag. Lövträden gynnas. En del granar kan tas bort. Inget uppslag kring den frihuggna eken.

Skötselområde 7

Uppgrundningsområde starkt influerat av landhöjningen. Vassbevuxen havsstrandäng med strandängsarter som krypven, salttåg, havssälting, ängsnycklar och kärrspira.

Mål

Vassens förekomst minskar till förmån för de mer typiska och lågväxande havsstrandängsarterna.

Skötselåtgärder

Områdena betas eller slås årligen.

Skötselområde 8 A

Örtrik lövskog med ask, klibbal, björk ek och lönn. En del gran förekommer. Fältskiktet utgörs av hässleklocka, körvel, kirskål, ormbär, stinksyska, älgört och hässlebrodd. Inom området finns spår av en s.k. engelsk park.

Mål

Lövskog med bibehållet eller ökat lövinslag.

Skötselåtgärder

Skötseln inriktas mot lövskog. Barrträd avverkas. Fri utveckling förutom avverkning av barrträd. I området med den anlagda parken kan man överväga en försiktig restaurering av parken vad gäller trädslagsval och gångvägar om förutsättningar finns. Förutsättningar bör finnas att restaurera delar av parken. I framtiden ska det kunna vara möjligt att avsätta ett mindre område för uppförande av arrendatorsbostad.

Skötselområde 8 B

Klibbalstrandskog. Fältskiktet utgörs av älgört, topplösa, strandlysing, strandklo och brännässla.

Mål

Klibbalstrandskog.

Skötselåtgärder

Lämnas för fri utveckling eller tas med som en passage mellan skötselområde 5B och 6. Inget fortsatt underhåll av diken.

Skötselområde 8 C

Tät slyskog med klibbal, björk, asp, hägg ask och rönn men även en del gran. Området har tidigare varit mera öppet och av kartmaterial från sekelskiftet framgår att delar av området då var uppodlat och användes som åker. Det finns även en del hasselbuketter här och där.

Mål

Örtrik lövlund utan uppslag av gran.

Skötselåtgärder

Granen avverkas. Utglesning av trädskiktet så att ljusinsläppet ökas. Kan betas tillsammans det nordligaste skötselområdet 5A

Skötselområde 8 D

Området består delvis av gammal ängsmark och utgörs idag av örtrik och fuktig blandlövskog med ask, björk, klibbal, hägg, sälg och en del granar. Fältskiktet består delvis av en lundflora med lundsmörblomma, ormbär, sårläka, kärrfibbla och storrams.

Mål

Lövlund med bibehållet trädskikt och lundflora

Skötselåtgärder

Granar avverkas.

Skötselområde 9

Blandskog med ädellövträd, triviallovträd och granar. En del slyuppslag och rosbuskar

Mål

Bevarande av förutsättningar för ädellövträden.

Skötselåtgärder

Röjning av granar, buskar och sly. Fri utveckling förutom avverkning av barrträd.

Skötselområde 10

Klibbalstrandskog. Här växer klibbal men det finns även gott om ask och lönn. Även gran förekommer. Fältskiktet utgörs av brännässlor, älgört och kirskål.

Mål

Klibbalstrandskog utan granar.

Skötselåtgärder

Röjning av granar. Inget fortsatt underhåll av diken.

Skötselområde 11

Områden som avverkats under de senaste decennierna och/eller planterats med gran.

Mål

Skog med hög lövskogsinblandning.

Skötselåtgärder

Naturvårdsanpassat skogsbruk med inriktning på stor andel lövträd.

Skötselområde 12

Skogsområden bestående av sumpskog, barnaturskog med relativt hög andel död ved, örtrik lövskog och blandskog.

Mål

Skog opåverkad av skogliga åtgärder.

Skötselåtgärder

Fri utveckling. Döda och omkullfallna träd lämnas med undantag av de träd som eventuellt faller ned över vandringsleder och vägar, som läggs åt sidan eller kapas så att fri passage uppnås.

Restaurering*Etapp 1*

Röjning av sly, granar och rosor i område 2

Stängsling av område 5A (utökning)

Avverkning av granar, röjning av sly och rosor i område 9

Etapp 2

Röjning av äldre granar och stängsling av område 5C

Röjning och stängsling av område 5B

Stängsling av område 6

Etapp 3

Slätter och stängsling av område 7.

Sammanfattning och prioritering av planerade åtgärder

<i>Skötselåtgärd</i>	<i>När</i>	<i>Var</i>	<i>Ansvar</i>	<i>Prioritet</i>	<i>Finans</i>
Åkerbruk	Årligen	Omr. 1	Brukare	1	SSL
Bete	Årligen	Omr. 2, 3, 5A, 5B, 6	Brukare	1	SSL
Restaurering	2001 - 2004	Omr. 2, 9	Brukare/förvaltare	2	SSL
Restaurering	2001 - 2004	Omr. 5C, 7	Brukare/förvaltare	2	SSL
Bete	Årligen (efter restaurering)	Omr. 2, 5C, 7, 9	Brukare	1	SSL
Tillsyn av skötsel	Årligen	Hela reservatet	Förvaltare/tillsynsman	1	SSL
Tillsyn av föreskrifter	Årligen	Hela reservatet	Förvaltare/tillsynsman	1	SSL/Länsstyrelsen
Uppföljning av mål	Vart 5- 10 år	Hela reservatet	Länsstyrelsen	1	Vårdanslaget
Informationsmaterial	2001	Hela reservatet	Länsstyrelsen/SSS	1	Vårdanslaget

FRILUFTSLIV

Övergripande mål

Lidös värde för friluftslivet skall tillvaratas genom att området även i fortsättningen hålls tillgängligt för besökare och båtfolk. Friluftslivets nyttjande skall ske på ett sådant sätt så att naturvärdena inte äventyras. Några nya större anläggningar för friluftslivet skall inte iordningställas.

Anordningar för friluftslivet

Inom reservatet finns ett vandrarhem och ett antal uthyrningsstugor. Vid ångbåtsbryggan finns sopmajor och toaletter. En sopmaja finns också vid bryggan i Österhamn. Iordningställda eldplatser finns vid herrgårdsbyggnaden och i Österhamn. En tältplats finns vid Österhamn.

Smärre kompletteringar av sopmajor och toaletter kan eventuellt behöva göras i framtiden. En toalett kan t.ex. behöva uppföras längs södra stranden i Österhamn då Österhamn är en mycket uppskattad naturhamn.

Anläggningarnas läge anges på kartbilaga 3.

Tillgänglighet

Reservatet nås med Waxholmsbolagets båt från Stockholm, med egen båt eller genom beställning av övertransport av tillsynsmannen.

Riktlinjer och åtgärder

Verksamheterna för friluftslivet omfattar stigsystem, skyltning, stigunderhåll och renhållning. Städning av frekventerade platser och stränder bör utföras efter behov. Naturvårdsförvaltaren står för renhållningen inom hela reservatet med undantag för den mark som ligger i anslutning till vandrarhemmet, stugorna och konferensverksamheten kring herrgårdsbyggnaden. Inom området finns flera stigar.

INFORMATION OCH UTMÄRKNING AV RESERVATETS GRÄNS

Information om reservatet skall finnas på informationstavlor i anslutning till ångbåtsbryggan i Österhamn samt på Mellanholmen – Gyltan och på Skabbö. Informationstavlorna skall utarbetas av Länsstyrelsen och sättas upp av naturvårdsförvaltaren.

Reservatets gränser skall märkas ut enligt svensk standard (SIS 15 03 22) enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.

JAKT OCH FISKE

Jakt- och fiskerätten tillkommer fastighetsägaren, och får ske enligt jakt- och fiskelagstiftningen med undantag för jaktförbudet under 15/2 – 31/8 inom zon A. Allmänheten har rätt att fiska med rörliga handredskap enligt gällande bestämmelser.

NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Förvaltare i naturvårdshänseende skall vara Skärgårdsstiftelsen. Samråd om förvaltningen skall fortlöpande ske med Länsstyrelsen. Förvaltaren ansvarar för tillsynen av området. Anteckningar om tillsyn och övrig naturvårdsförvaltning skall kontinuerligt föras av förvaltaren.

TILLSYN, DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING

Årlig dokumentation och uppföljning av skötselåtgärder

Varje år skall anteckningar göras över utförda skötselåtgärder. Uppföljning av skötselåtgärder och sammanställning görs av den som ansvarar för skötseln. Avrapportering sker till Länsstyrelsen när så erfordras.

Uppföljning av mål

Uppföljning av målen görs av Länsstyrelsen vart femte till tionde år.

EKONOMISK PLAN (undantages från fastställelse)

Staten bekostar reservatsskyltar. Skärgårdsstiftelsen står för övriga kostnader för naturvårdsförvaltningen.

Förvaltningskostnaderna utgörs av skötselåtgärder, gränsmarkering, informationsskyltning, renhållning samt tillsyn. Utredning av kostnader för naturvårdsförvaltningen görs vid planering av åtgärderna.

REFERENSLISTA

BILAGOR

- Bilaga 1. Översiktskarta
- Bilaga 2. Karta med skötselområden
- Bilaga 3. Karta med anordningar för friluftsliv

Ingår ej i naturreservatet

SKALA 1:17 000

X6636000

X6635000

X6634000

X6633000

X6632000

Y1682000

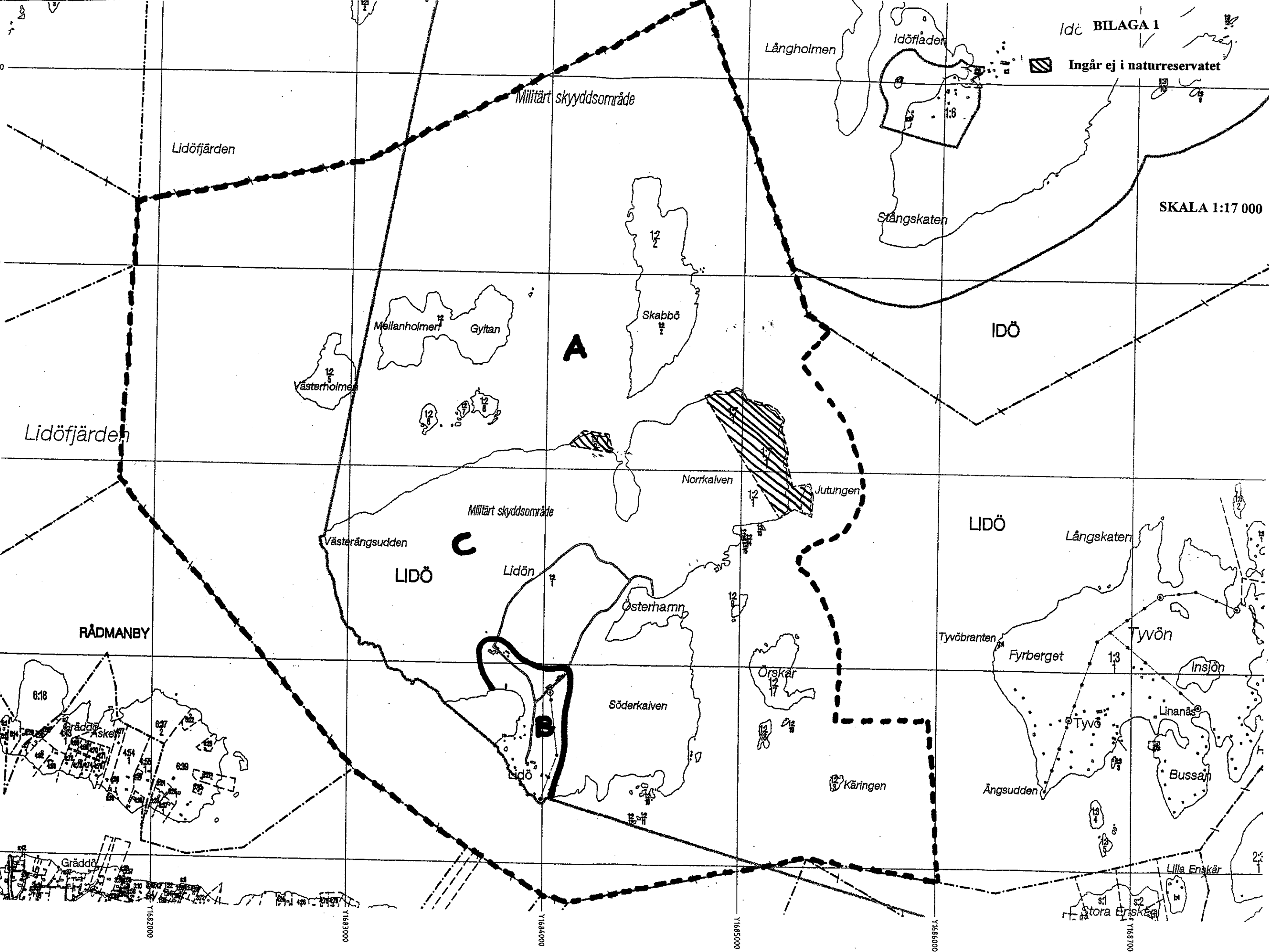
Y1683000

Y1684000

Y1685000

Y1686000

Y1687000

Militärt skyddsområde

Lidöfjärden

Lidöfjärden

Mellanholmen Gytan

Skabbö

IDÖ

Norrkaiven

Jutungen

Militärt skyddsområde

LIDÖ

Lidön

Österhamn

Söderkaiven

LIDÖ

Långskaten

RÅDMANBY

Tyvöbranten

Fyrberget

Tyvön

Insjön

Gräddö

Åsken

Tyvö

Linanäs

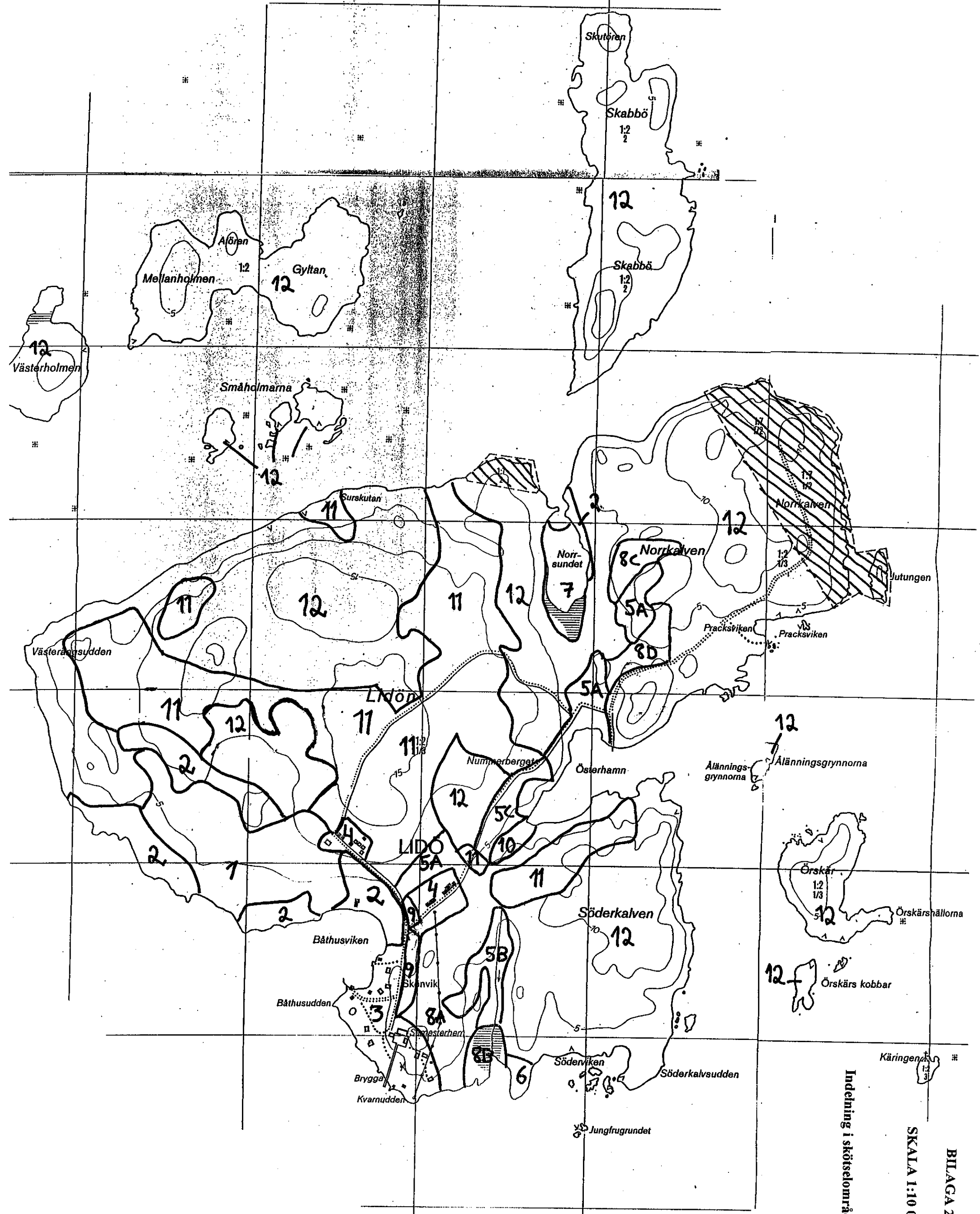
Bussan

Gräddö

Ängsudden

Lilla Enskär

Stora Enskär

Indelning i skötselområden

SKALA 1:10 000

BILAGA 2

Anordningar för friluftslivet

- Eldplats
- Tältplats
- Badplats
- Sopmaja/toalett
- Information
- Vandrarhem

